

Podivné úkazy

(aneb O majetných měšťanech)

Mezi obyvateli Broumova se vyprávělo, že v Hepnarově domě na náměstí, naposledy měl číslo 114, bylo na schodech do sklepa často vidět světlo. Právě ve sklepě prý byly ukryty nějaké peníze.

Údajně patřily staré Hepnarové, která byla velmi bohatá, ale nikdo nevěděl, kde má své poklady uloženy. Když umírala, ptali se jí, kde má peníze, a ona odpověděla velmi záhadně: "Jsou v mém červeném sametovém pytlíku."

Neřekla však to nejdůležitější, kde je pytlík uložený. Brzy nato zemřela, aniž by doplnila něco bližšího. Její sáček s penězi nebyl nikdy nalezen, což vyvolalo dohady o pokladu ve sklepě.

Podobné povídačky o uschovaných pokladech, se také vedly v souvislosti s domy číslo 167, 175 a 204. Nejvíce se věřilo v existenci pokladu v domě uměleckého zámečnicka Stumpfa. Ale když se kopal v místě jeho údajného uložení, nikdo nic nenalezl.

Lidé věřili, že starý Johann Stumpf je hodně bohatý, protože snad našel nějaký poklad za klášterem, a dokonce za hodně podivných okolností. Když ho prý nesl domů, slyšel za sebou dupot a neustálé volání: "Dej to sem, dej to sem!"

Rozhodl se, že si toho nebude všimnout, a proto se ani jednou neohlédl, i když volání bylo stále naléhavější. Stumpf se už blížil k vrátkům do zahrady svého domu, stačilo udělat pár kroků, aby své bohatství zachránil, a to se mu také podařilo. Na jeho pozemku už neměl strážný duch pokladu žádnou moc.

V jiné verzi se však vypráví, že Stumpf se do zahrady včas nedostal. Hrůza z podivného hlasu i nervové vypětí byly tak silné, že neměl více sil, a hrnec s pokladem pustil na zem. V tom okamžiku bylo po všem. Volání ustalo, ale s ním zmizel i poklad.

Vysvětlivky

1 - Dům č. 114 se na náměstí v Broumově nachází dodnes (Mírové náměstí 114). Ve spodní straně náměstí je na sebe nalepená řada sedmi domů a prostřední z nich, je číslo 114, kde se již mnoho desetiletí nachází obchod s textilní galanterií (majitel pan Peroutka). I když se v tomto domě příjmení Hepnar dnes již nenachází, přesto jde na Broumovsku o příjmení rozšířené. Je tedy velmi pravděpodobné, že v době vzniku této pověsti (což může být odhadem někdy mezi 17. až 19. stoletím), zde opravdu v tomto domě žila rodina Hepnarova. Předpokládám, že se číslování domů v historickém jádru Broumova za posledních několik století nezměnilo, takže čísla domů dnes budou odpovídat domům v době vzniku pověsti. Dům číslo 167 najdete dnes pod velkým náměstím o několik desítek metrů níže na Malém náměstí, kousek od kašny (dnes je zde Kavárna). Dům č. 175 je o dalších pár desítek metrů níže, na samém dolním okraji Malého náměstí. Jde o rohový dům šikmo naproti Kostelu sv. Václava. Dům č. 204 se pak nachází mezi velkým Mírovým náměstím a Malým náměstím na druhé straně ulice, než domy 167 a 175, tedy v ulici pod hračkářstvím. Všechny domy zmíněné v pověsti patří do zástavby měšťanských domů, buď přímo

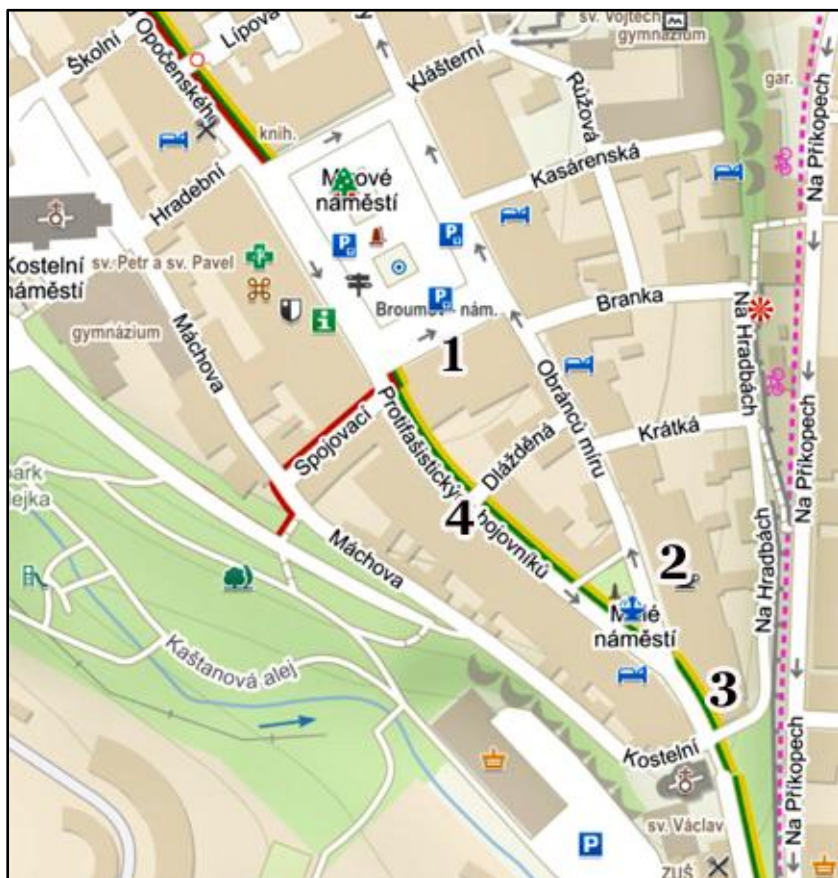
na náměstí, nebo v přilehlých ulicích pod náměstím. První zástavby pocházejí už z období baroka (17. a 18. století), současný vzhled domů však pochází z jejich pozdějších úprav ze století 19., tedy z empírového období. Nicméně jsou tyto domy postaveny mnohdy ještě na středověkém základu - to znamená s podélnou osou stavby kolmo k průčelí se štíty (štíty se zachovaly nejvíce na velkém náměstí). Největší množství původních stavebních pozůstatků, které přetrvaly veškeré pohromy, jsou ve sklepích (klenby) a v přízemí domů (patrně zejména na kamenných portálech). Typickým znakem měšťanských broumovských domů jsou sedadla v ostění vchodů. Na několika budovách, zcela přestavěných později v dalších slozích, jsou stopy staršího založení zachovány v podobě znaků, obyčejně datovaných. V domech jsou zachovány klenby. Jelikož se jedná o měšťanské domy v centru Broumova, které si nemohl dovolit jen tak někdo, je velmi pravděpodobné, že majitelé těchto domů patřili i před několika stoletími k těm movitějším.

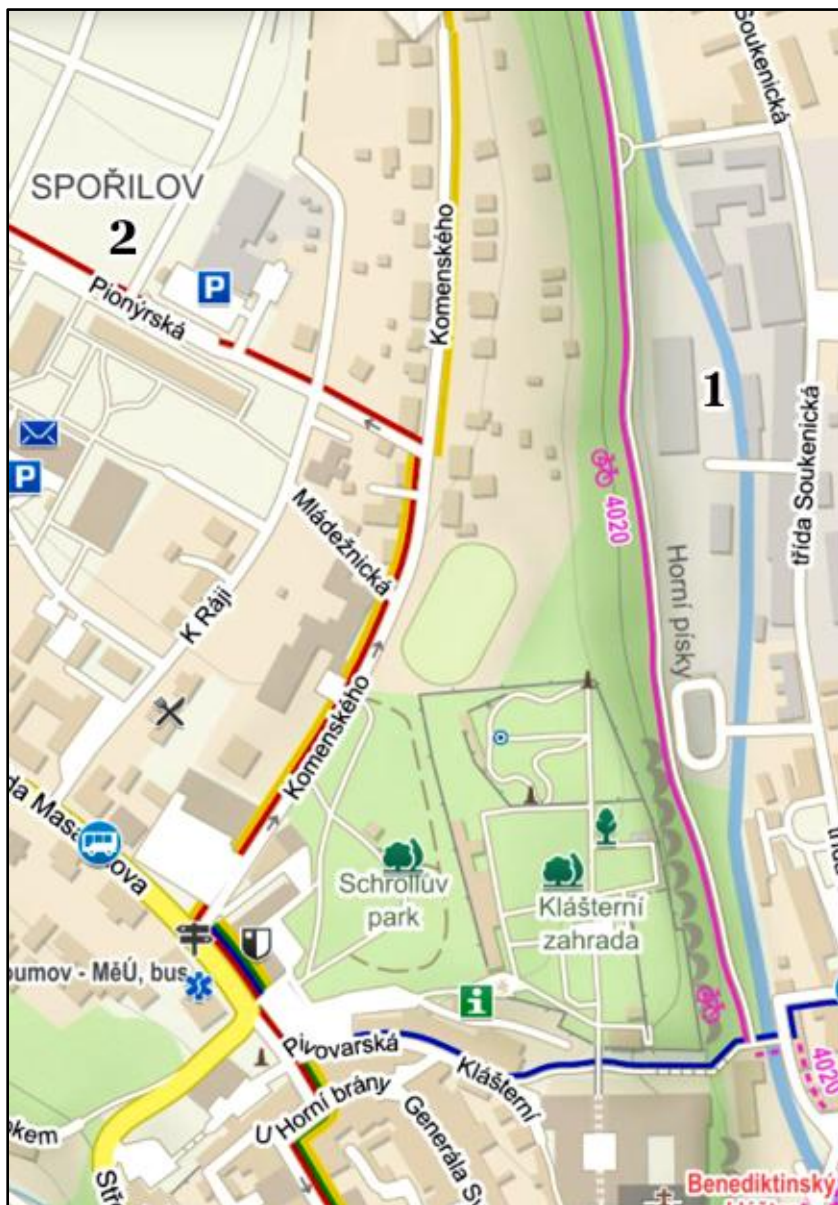
2 - U zámečnicka Johanna Stumpfa není v pověsti u jeho domu uvedeno konkrétnější místo ani číslo. Ani příjmení Stumpf však na Broumovsku není neznámé. O tomto rodu se zmiňuje už ve svém díle Hesselius, jehož urbář předkládá soupis majetku a daňových povinností poddaných broumovského kláštera a je souborem důležitých úředních dokladů. Kniha je výsledkem inventury veškerého majetku kláštera, kterou provedl správce panství Johann Georg Hesselius v letech 1676/7. V urbáři je zmínka například o takzvaném Stumpfgrundu, pozemku zvaném Pahýl, který náležel ke statkům č. 8, 9, a 10. Šlo o pole či louky u průhonu, nedaleko řeky Stěnavy. Roku 1672 tyto pozemky prodal Casper Stumpf za 36 kop Hansi Michelovi. V abecedním soupisu vlastníků je pak Casper Stumpf uveden u čísla 85. Nedokážu určit přesněji, zda šlo o dům, pozemek či statek. Další zmínka o příjmení Stumpf v Broumově se nachází ve starém názvu kolonie obydlí na severozápadní straně Broumova, na kopci nad řekou, kde se dnes nachází sídliště Spořilov. Kdysi měla místní kolonie označení

Stumpfokolonie. Zároveň je toto místo označeno jako pozemky nad Horními písky, což je označení pro území nad řekou Stěnavou, nad částí Horní Poříčí, kde se usidlovali řemeslníci. To také potvrzuje další zpráva z dějin Broumova, kdy se po první světové válce v oblasti Horní písky (Horní Poříčí) nacházela Kovovýroba bratří Stumpfových (Metallwarenfabrik Gebrüder Stumpf).

Domy zmiňované v pověsti:

- 1 - č. 114 (Hepnarová)
- 2 - č. 167
- 3 - č. 175
- 4 - č. 205

- 1 - Horní písky, čili část Broumova zvaná Horní Poříčí (podél řeky Stěnavy)
- 2 - Spořilov, místo kdysi zvané Stumpfkolonie

(vpravo) dům č. 114 v roce 2022)

(vlevo) dochovaná sedadla v ostění (u vchodů) měšťanských domů v Broumově

(nahore) žel poničený dům č. 175 v roce 2022
(vlevo) dům č. 167 v roce 2022
(dole) žel poničený dům č. 205 v roce 2022

Milan Škoda (15. 01. 2022)

- průvodce Broumovskem <http://www.milan-skoda.cz/broumovsko.htm>

- facebook <https://www.facebook.com/milan.skoda.9862/>

zdroj: Broumovsko v pověstech v převyprávění od Evy Koudelkové

zdroj: Wikipedie

fotografie: Milan Škoda